

Asemanseutujen liityntäpysäköinnin tietopohjan kehittäminen

TYÖSUUNNITELMA, TAMMIKUU 2026

1. Hankkeen perustiedot

Hankkeen nimi	Asemanseutujen liityntäpysäköinnin tietopohjan kehittäminen
Toteuttaja	MAL-verkosto
Rahoittaja	Väyläviraston ja MAL-verkoston yhteisrahoitus
Toteutusaika	1.2.2026 – 15.12.2026
Vastuuhenkilöt	MAL-verkoston koordinaatio; Väyläviraston edustajat

2. Tausta ja tavoitteet

2.1 Hankkeen tausta

Asemanseutujen ja liityntäpysäköinnin kehittäminen on keskeinen osa kestävän liikkumisen edistämistä ja MAL-verkoston jäsenseutujen strategisia tavoitteita. Asemanseutujen kehittäminen on nostettu esiin useissa MAL-sopimuksissa keskeisenä toimenpiteenä liikennejärjestelmän kehittämiseksi ja kestävän liikkumisen edistämiseksi.

Liityntäpysäköinnin tiedot ovat siirtymässä asteittain uuteen Pysäkki- ja esteettömyystietokantaan (PETI) vuoden 2026 aikana Fintrafficin ylläpitämänä. Tämä muutos edellyttää tietopohjien koordinointia ja päivittämistä. Lisäksi EU:n kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelmien (SUMP) indikaattorit edellyttävät seurantatiedon keräämistä asemanseuduista.

2.2 Hankkeen tavoitteet

Hankkeen päätavoitteena on tuottaa yhteistä tietopohjaa ja arviointikehikkoa, joka tukee MAL-verkoston jäsenseutujen ja valtion toimia asemanseutujen kehittämisessä. Hanke pyrkii:

- Kokoamaan ja analysoimaan olemassa olevan viiteaineiston asemanseuduista
- Kartoittamaan asemanseutujen ja liityntäpysäköinnin nykytilan eri seuduilla
- Tunnistamaan kehittämistarpeet ja käynnissä olevat hankkeet
- Kehittämään tiedonkeruun ja -ylläpidon prosesseja ja vastuunjakoa
- Luomaan päätöksentekoa tukeva yhteinen tietopohja ja työkalut

3. Selvityskysymykset

Hanke vastaa viiteen pääkysymysryhmään:

Kysymysryhmä 1: Lähtötilanne

- Mitä tietoja asemanseuduista on jo olemassa ja missä muodossa (henkilöliikennepaikkaselvitys, asemaluokittelu, RATO 16, aiemmat asemakortit)?
- Miten nykyiset palvelutasotavoitteet ja suositukset (2019) vastaavat nykytilannetta?
- Mitkä tiedot ovat ajantasaisia ja mitkä vaativat päivitystä?
- Miten eri toimijoiden (kunnat, Väylävirasto, HSL, Nysse, Traficom, Fintraffic, elinvoimakeskukset) tietovarannot suhteutuvat toisiinsa?

Kysymysryhmä 2: Tilannekuva

- Miten maanomistuksen ja hallintasuhteiden jakaumat asemanseuduilla vaikuttavat asema-alueen pysäköintijärjestelyihin?
- Mikä on liityntäpysäköinnin tilanne: paikkojen määrät (henkilöautot, sähköautot, invapaikat, saattopaikat, pyöräpaikat), käyttöasteet, maksullisuus, aikarajoitukset, käyttövoimaedut?
- Mikä on infrastruktuurin laatutaso (sisä/ ulkotila, runkolukitus, katokset, latausmahdollisuudet, huoltopisteet)?
- Miten informaation saatavuus ja digitaaliset ratkaisut sekä kulku on opastettu?
- Mikä on mikroliikkumispalvelujen (esim. sähköpotkulaudat) tarjonta asemanseuduilla?

Kysymysryhmä 3: Kehittäminen

- Mitä pysäköinnin kehittämishankkeita on käynnissä ja suunnitteilla? Mikä on näiden kohdepaikkojen verkollinen merkitys?
- Mikä on tunnistettujen kehittämistoimenpiteiden etenemistilanne? Mitä uusia tarpeita on tunnistettu?
- Mitkä ovat kuntien kehittämistoiveet ja -prioriteetit?
- Mitkä ovat muiden asemanseututoimijoiden prioriteetit (vähittäiskauppa, liikenneoperaattorit, toimistokiinteistöt)?

Kysymysryhmä 4: Prosessi ja menetelmät

- Tulisiko jatkossa siirtyä paikkatietopohjaiseen tai automaattisemmin päivittyvään ratkaisuun?
- Miten tiedonkeruun vastuut ja työnjako tulisi järjestää eri toimijoiden kesken?
- Millä aikavälillä tietoja tulisi päivittää? Tulisiko siirtyä rullautuvaan päivitystahtiin?
- Miten varmistetaan tietojen laatu ja vertailukelpoisuus?

Kysymysryhmä 5: Tuotokset

- Miten tietopohja kytkeytyy MAL-sopimusprosessiin ja asemanseutujen kehittämisohjelmiin?
- Millainen asemakohtainen tietopohja (asemakortit, verkkosivusto) palvelisi parhaiten eri käyttäjäryhmiä?
- Miten tietopohja tulisi muotoilla, jotta se on skaalautuva eri kokoisille seuduille ja asemille? Millaisella digitaalisella ratkaisulla tietopohjaa voitaisiin ylläpitää?

4. Työmenetelmät

Hanke toteutetaan kuudella toisiaan täydentävällä menetelmällä:

4.1 Viiteaineiston kokoaminen ja analysointi

Kattava läpikäynti olemassa olevasta aineistosta. Keskittyy erityisesti kysymysryhmään 1 (Lähtötilanne).

- Henkilöliikennepaikkaselvitys ja asemaluokittelu
- RATO 16:n päivittyvä ohjeistus
- Fintrafficin PETI-tietokanta (Pysäkki- ja esteettömyystietokanta päivittyy vuoden 2026 aikana)
- Aiemmat palvelutasotavoitteet ja asemakortit
- HSL:n liityntäpysäköinnin tutkimus

4.2 Kysely kaupunkiseuduille ja kunnille

Strukturoitu kysely valituille kaupunkiseuduille ja kunnille asemanseutujen nykytilanteesta. Kohdentuu kysymysryhmiin 1, 2 ja 5.

- Pysäköinti-infrastruktuurin nykytila
- Palveluiden tarjonta
- Kehittämistarpeiden kartoitus

- Tukiaineistotoiveiden kartoitus

4.3 Syventävät asiantuntijahaastattelut

Syventävät haastattelut keskeisille toimijoille. Keskittyy kysymysryhmiin 3 ja 4.

- Paikoituksen operoijien ja kiinteistönomistajien valikoidut haastattelut (kohdekohtainen riippuen aseman liityntäpysäköintitilanteesta)
- Väyläviraston ja muiden keskeisten viranomaisten edustajat
- MAL-seutujen avainhenkilöt

4.4 Täydentävän datan kokoaminen

- Matkustajamäärät asemittain (tuorein tieto saadaan Väyläviraston kautta, huomioidaan HSL ja NYSSE-alueet)
- Liityntäpysäköinnin käyttöastedata, jos saatavilla
- Mikroliikkumispalvelujen tarjonta asemanseuduilla

4.5 Kehittämistyöpaja(t)

Osallistavat työpajat tulosten validoimiseksi ja jatkokehitysideoiden työstämiseksi. Toteutetaan syyskaudella 2026. Ohjausryhmä määrittää työpajan työskentelytavat: etä/ hybridi / läsnä, pienryhmät jne.

- Välitulosten käsittely ja palaute
- Tukiaineistojen testaus
- Jatkokehitysideoiden priorisointi

4.6 Raportointi (tuotokset)

1. Loppuraportti: Selvitys asemanseutujen tietopohjan nykytilasta, kehittämistarpeista ja suosituksista
2. Päivitetty tietopohja: Asemanseutujen tilannekuva MAL-verkoston seuduilla
3. Tukiaineistot: Ohjeistukset ja mallipohjat tiedonkeruuseen ja ylläpitoon

4. Työpajojen dokumentaatio: Yhteiskehittämisen tulokset ja jatkokehitysideat.

5. Aikataulu

Vaihe	Tehtävät	Ajankohta
1. Käynnistys	Projektiryhmän kokoaminen, työsuunnitelman tarkennus, viiteaineiston kokoamisen aloitus	helmi 2026
2. Kartoitus	Viiteaineiston analysointi, kyselyn suunnittelu ja toteutus	maalis–touko
3. Syventäminen	Haastattelukierros, kyselyn tulosten analysointi, täydentävän datan kokoaminen	kesä–elo
4. Työpajat	Kehittämistyöpaja(t), tulosten validointi	syys–loka
5. Viimeistely	Loppuraportin kirjoitus, tukiaineistojen viimeistely	marras–joulu
6. Päätös	Tulosten esittely, hankkeen päättäminen	joulu

6. Tietotarpeiden arviointi

6.1 Olemassa oleva viiteaineisto (koottava ja analysoitava)

- Henkilöliikennepaikkaselvityksen asemaluokittelu
- Maanomistus ja hallintasuhteet
- RATO 16:n päivittyvä ohjeistus
- Vuoden 2019 palvelutasotavoitteet ja suositukset
- Aiemmat asemakortit ja solmupysäkkitaulukot
- HSL:n liityntäpysäköinnin tutkimus

6.2 Kunnilta kerättävä (kyselypohjainen)

- Pysäköintipaikkojen määrät: henkilöautot, sähköautot, invapaikat, saattopaikat, pyörät
- Käyttöastearviot
- Maksullisuus ja aikarajoitukset
- Laatuaso (runkolukitus, katokset, latausmahdollisuudet, huoltopisteet)
- Informaation saatavuus ja digitaaliset ratkaisut
- Käynnissä olevat kehittämishankkeet
- Kehittämistarpeet ja -toiveet

6.3 Mahdollisesti täydentävä data

- Matkustajamäärät asemittain
- Liityntäpysäköinnin todellinen käyttöastedata, jos saatavilla
- Mikroliikkumispalvelujen tarjonta asemanseuduilla (sähköpotkulautaoperaattorit)

7. Organisointi ja viestintä

7.1 Projektiorganisaatio

- Ohjausryhmä: MAL-verkoston, Väyläviraston ja ministeriöiden edustajat. Kaupunkiseutuedustus tarpeen mukaan.
- Projektiryhmä: Hankkeen operatiivinen toteutus
- Asiantuntijaverkosto: Kutsutaan muita tahoja tarvittaessa

7.2 Viestintä ja vuorovaikutus

- Säännölliset ohjausryhmän kokoukset (vähintään 4 kpl)
- Väliraportointi MAL-verkoston ohjausryhmälle
- MAL-verkoston sisäinen viestintä
- Tulosten levittäminen seminaareissa ja julkaisuissa

8. Riskit ja niiden hallinta

Riski	Todennäköisyys/vaikutus	Hallintakeino
Heikko vastausprosentti kyselyssä	Keskitaso / Korkea	Aktiivinen kontaktointi, muistutukset, seuduttaiset yhteydenotot
Haastateltavien tavoittamisen vaikeus	Keskitaso / Keskitaso	Joustava aikataulu, etähaastattelut, korvaavien henkilöiden kartoitus
Tietopohjien hajanaisuus	Keskitaso / Keskitaso	Koordinointi Väyläviraston ja Fintrafficin kanssa, selkeä vastuunjako
Aikataulun venyminen	Matala / Keskitaso	Säännöllinen seuranta, vaiheittainen eteneminen, puskuriaika
Tuotosten hyödynnettävyys jää heikoksi	Matala / Korkea	Käyttäjien osallistaminen kehitystyöhön, lopputuotoksen jalkautus

* * *